

Dostęp do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska -

Polska

Esta página foi traduzida automaticamente. A qualidade da tradução não pode ser garantida.

1. [Podstawy konstytucyjne](#)
2. [Wymiar sprawiedliwości](#)
 - #II
4. [Sprawy dotyczące dostępu do informacji](#)
5. [Dostęp do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących udziału społeczeństwa w procesie decyzyjnym](#)
6. [Dostęp do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących działania lub zaniechania](#)
7. [Dostęp do wymiaru sprawiedliwości: inne środki zaskarżenia](#)
8. [Legitymacja procesowa](#)
9. [Zastępstwo prawne](#)
10. [Dowody](#)
11. [Środki zabezpieczające](#)
12. [Koszty](#)
13. [Mechanizmy pomocy finansowej](#)
14. [Terminowość](#)
15. [Inne kwestie](#)
16. [Cudzoziemcy](#)
17. [Sprawy transgraniczne](#)

Podstawy konstytucyjne

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej nie daje prawa do (czyste, zdrowe, sprzyjającego środowiska itp.).

- Art.5 Konstytucji ustanawia ogólną zasadę, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.
- Zgodnie z art. 86 konstytucji każdy jest dbałość o jakość środowiska oraz ponoszą odpowiedzialność za spowodowanie jego degradacji. Takie zasady odpowiedzialności określa ustawa.
- Artykuły 74 ust. 1,2 i 4 Konstytucji przewiduje się ogólny obowiązek władz publicznych za ochronę środowiska.
 - Władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom.
 - Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych.
 - Władze publiczne wspierają działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska.
- Art. 68 pkt 4 konstytucji stanowi, że władze publiczne są obowiązane do zwalczania chorób epidemicznych i zapobiegania negatywnym dla zdrowia skutkom degradacji środowiska.
- Art. 74 pkt 3 przyznaje każdemu prawo do uzyskania informacji o stanie i ochronie środowiska.

Nie wystarczy powołać się wyłącznie na przepisy konstytucyjne w postępowaniach administracyjnych lub sądowych, ponieważ wyżej wymienione przepisy konstytucyjne przewidziane w artykułach 86 i 74 muszą być określone w statucie (zob. art. 81 ostatnie zdanie oraz art. 86 Konstytucji). Mogą one być jednak uznane za dodatkowe argumenty w celu wzmocnienia argumentacji roszczenia.

Można powoływać się bezpośrednio na umowy międzynarodowe postępowania sądowe i administracyjne zgodnie z art. 91 pkt 1 i 2 konstytucji umowy międzynarodowe, po ich opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym ustawy, gdy staną się one częścią krajowego porządku prawnego i jest bezpośrednio stosowana. Jednak w praktyce rekomendowane jest powoływanie się na obie umowy międzynarodowej oraz odpowiednich przepisów prawa krajowego.

Konwencja z Aarhus mogą być stosowane bezpośrednio przez organy administracyjne i sądy, jeżeli spełnia standardy bezpośrednie stosowanie – spełnia warunki art. 91 konstytucji.

W jednym przypadku Trybunał wykrył w Aarhus, jako nie spełniających tę normę, ponieważ jej przepisy wymagają, by strony „podejmują konieczne środki ustawodawcze, administracyjne i inne środki”, natomiast w wielu innych wyrokach sądów, bez dokonania oceny jego bezpośredniego stosowania konwencji z Aarhus, powołały się na właściwe przepisy krajowe (a nie jako jedynym – bądź głównym – podstawą prawną).

II. Wymiar sprawiedliwości

Zgodnie z art. 175 pkt 1 konstytucji, polski wymiar sprawiedliwości obejmuje następujące główne rodzaje sądów:

1. Tzw. sądy powszechne, dalej podzielić na:

- a) sądów cywilnych, w których – oprócz „ogólne” – tj. oddziały handlowe funkcjonują cywilnego, rodzinnego i pracy oddziałów;
- b) sądów karnych;

2. Sądy administracyjne;

3. Sądy wojskowe

Powyższe sądy dzielą się na poziomach trójinstancyjną. Istnieją trzy przypadki sądów powszechnych najwyższej instancji – Sąd Najwyższy. Jednak nie we wszystkich przypadkach mogą udać się do sądu najwyższego (w niektórych przypadkach dostępne są tylko dwa przypadki).

Sądy administracyjne są podzielone na dwa przypadki – w drugim (najwyższy) jest głównym Naczelny Sąd Administracyjny. Zgodnie z art. 184 konstytucji, ich rolą jest zapewnienie kontroli sądowej nad działalnością administracji publicznej.

W praktyce większość spraw dotyczących środowiska naturalnego podlega jurysdykcji sądu administracyjnego (jako że kwestie ekologiczne są zazwyczaj rozstrzygane w drodze decyzji administracyjnej lub inne akty administracyjne).

Sądy cywilne zbadania przypadków prawa prywatnego (spory między dwoma podmiotami prywatnymi) w sprawach dotyczących środowiska szkód majątkowych.

Sądy właściwe w sprawach karnych rozpatruje sprawy dotyczące przestępstw przeciwko środowisku lub drobnych przestępstw przewidzianych w kodeksie karnym lub w przepisach dotyczących środowiska naturalnego.

W sprawach związanych z ochroną środowiska w Polsce decydują organy i sądy ogólnych kompetencji, nie ma żadnych specjalnych sądów lub organów środowiskowych.

Tzw. „forum shopping” (wyboru sądu właściwego przez stronę postępowania) nie jest możliwe w Polsce. Oznacza to, że numer referencyjny sprawy (np. prawo administracyjne lub ogólne), prawa i we właściwym miejscu (mieście).

System odwołań różni się w zależności od rodzaju sądu.

W przypadku decyzji administracyjnych (w tym decyzje w sprawach związanych z ochroną środowiska), zwykłej procedury odwołania składa się z trzech etapów:

- Po pierwsze, złożenie skargi do organu administracyjnego drugiej instancji (superior w stosunku do organu, który wydał zaskarżoną decyzję). Na przykład władze samorządowe do organu II instancji odwoławczej byłby samorządowe kolegium odwoławcze), samorządowe (do Wojewody (województwa) – właściwego ministra.

- W przypadku gdy decyzja Organu II instancji, nie jest korzystna dla wnioskodawcy, może on złożyć skargę do sądu administracyjnego pierwszej instancji, tj. do wojewódzkiego, wojewódzki sąd administracyjny
- W przypadku gdy orzeczenie Sądu nie jest korzystna dla wnioskodawcy, może on złożyć skargę do sądu administracyjnego drugiej instancji, tj. do głównego Naczelnego Sądu Administracyjnego

Środki nadzwyczajne mogą zostać podjęte w postępowaniu administracyjnym (tj. przed organami administracji) w przypadku gdy:

- Decyzja administracyjna jest już prawomocna (nie ma możliwości zakwestionowania w ramach powszechnego systemu)
- decyzje – ma pewne poważne wady, wymienionych w artykułach 145 i 156 kodeksu postępowania administracyjnego (Kodeks postępowania administracyjnego), na przykład gdy osoba, która powinna być traktowana jako strona postępowania – i którzy mają prawo uczestniczenia w tym postępowaniu – został pozbawiony tego prawa przez Urząd (np. dlatego, że organ nie powiadomił, że osoba prawidłowo).

Wszystkie wspomniane wyżej skargi mogą być składane wyłącznie przez uprawnione osoby stojące (zob. rozdział VII).

Trybunał nie posiada uprawnień do zmiany decyzji samodzielnie.

W przypadku gdy sąd stwierdzi, że skarga na decyzję administracyjną jest uzasadniona, stwierdza nieważność decyzji, co oznacza, że postępowanie wraca do organu administracji, który go wydał. Organ ten, choć ponowne rozpatrzenie sprawy, jest związany wykładnią Trybunału.

W Polsce nie ma specjalnych sądów szczególnych procedur sądowych lub środowiskowe mające zastosowanie do kwestii środowiskowych.

Zasadniczo sądy administracyjne związane treścią projektów przedłożonych przez strony postępowania (nie działają z własnej inicjatywy).

Tym samym Sąd bada tylko te naruszenia prawa lub innych kwestii, które zostały podniesione przez strony, ale niektóre najpoważniejsze naruszenia powinna zostać uwzględniona przez Sąd, nawet jeśli nie jest wskazane przez powoda.

Sądy administracyjne Relay dotyczące jedynie dokumentów postępowania administracyjnego i z dowodów przedstawionych przez strony (nie ma prawa żądać od ekspertów).

III. Sprawy dotyczące dostępu do informacji

Odmowa udostępnienia informacji musi mieć formę decyzji administracyjnej. W związku z tym regularne procedury zaskarżenia tej decyzji (jak określono w rozdziale II powyżej), tj.:

- skargę do organu administracyjnego drugiej instancji
- Jeżeli organu II instancji, potwierdza odmowa – skargę do sądu administracyjnego pierwszej instancji, tj. do wojewódzkiego, wojewódzki sąd administracyjny
- Jeżeli wyrok Wojewódzkiego Sądu jest niezadowolające – skargę Wojewódzki Sąd Administracyjny

W przypadku gdy odmowa została wydana przez przełożonego (tj. organ, nad którymi nie ma „drugiej instancji”, np. minister, osoba, której odmówiono udzielenia informacji, musi złożyć do tej instytucji wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. Jeżeli organ ten potwierdzi swoją odmowę, zainteresowana osoba może złożyć skargę do właściwego sądu wojewódzkiego sądu administracyjnego, a następnie do sądu administracyjnego.

O odrzuceniu wniosku o udzielenie informacji musi zawierać informacje o dostępnych środkach odwoławczych (ponieważ wszystkie decyzje administracyjne). W praktyce organy często (pomimo obowiązku) nie zawierają takich informacji, co jednak nie oznacza, że środki odwoławcze nie są dostępne.

- Skargi do organu administracyjnego drugiej instancji (lub wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy należy wnieść w terminie 14 dni od odmowy decyzja została doręczona zainteresowanej osoby.
- Skargi do sądu administracyjnego pierwszej instancji – należy złożyć (za pośrednictwem odpowiednich organów administracyjnych) w ciągu 30 dni od decyzji organu II instancji (lub potwierdzenie odmowy).
- Skargi do sądu administracyjnego drugiej instancji – musi zostać dokonane w ciągu 30 dni od wyroku Sądu Pierwszej Instancji został wydany.

W odniesieniu do dostępu do informacji (zarówno ogólnego dostępu do informacji i dostępu do informacji dotyczących środowiska) szczególnych przepisów proceduralnych mających zastosowanie do przyspieszenia procedury i bezwzględnego przekazywania

kontroli sądu pierwszej instancji. W związku z tym organ administracyjny, przez który skargi do sądu administracyjnego jest przedkładane jest zobowiązany przekazać Trybunałowi zarówno skargę i odpowiedzi na skargę w terminie 15 dni. Sąd jest zobowiązany do rozpatrzenia skargi w ciągu 30 dni. Zapewni to szybkie kontroli sądu pierwszej instancji w porównaniu z innymi przypadkami, w których zwyczajowo czas po wyroku Sądu Pierwszej Instancji upływa kilka miesięcy.

Każda skarga musi:

- Aby uwzględnić dane wnioskodawcy
- do państwa, do którego sądu (lub organu) jest skierowana,
- Decyzja co do tego, które dotyczy (wyrok),
- apeluje, aby wskazać powód (np. stwierdzenie nieważności odmowy rejestracji)
- jest podpisany przez strony.

Skargi skierowane do Sądu musi zawierać uzasadnienie zarzutów. Skargi skierowane do organu II instancji formalnie, ale nie w praktyce uzasadnienie znacznie zwiększają szanse na wygranie sprawy.

Tylko skargi skierowanej do sądu administracyjnego drugiej instancji (sąd administracyjny) musi zostać przygotowane i podpisane przez adwokata lub radcę prawnego reprezentującego wnioskodawcę; w przypadku pozostałych skarg nie ma takiego wymogu.

Zwykle sądy nie posiadają informacji, których dostępność jest przedmiotem sporu.

Podejmują one decyzje na podstawie opisu informacji przy podejmowaniu przez powoda oraz argumentów Urząd odmowy udzielenia informacji.

Jeżeli Sąd uzna skargę za uzasadnioną, stwierdza się nieważność decyzji odmawiającej udzielenia informacji i stanowi uzasadnienie dla odmowy była nieprawidłowa.

Urząd jest związany wykładnią Trybunału, a zatem – pośrednio – zobowiązane do ujawnienia informacji. Jednakże nie można wykluczyć, że organ powołuje się na nowe podstawy odmowy (wyjątki zezwalające na odmowę informacji), które nie zostały wskazane wcześniej, a zatem nie zostały zbadane przez Sąd.

IV. Dostęp do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących udziału społeczeństwa w procesie decyzyjnym

W sprawach dotyczących środowiska może być ustalone przez władze:

- w formie decyzji administracyjnej – przy rozpatrywaniu indywidualnych spraw, takich jak np. pozwolenie na emisję z zakładu, „decyzji w sprawie OOS” zakończenia procedury oceny oddziaływania na środowisko dla projektu nowego (planowane) lub decyzji nakładającej grzywnę na nielegalne fabryki, które powodują zanieczyszczenie;
- w formie rezolucji (uchwała) przyjęte przez organ kolegialny, takich jak społeczność lokalna rada gminy); Do przyjęcia uchwał mogą dotyczyć np. plany zagospodarowania przestrzennego lub innych planów lub programów.

Aspekty proceduralne indywidualne decyzje administracyjne zostały uregulowane w kodeksie postępowania administracyjnego – Kodeks postępowania administracyjnego (KPA).

W takich postępowaniach niektóre osoby mające wystarczający interes prawny (w przypadku) mają prawo do udziału i w związku z tym zaskarżyła następnie tę decyzję. Osoby te są „strony postępowania”. Komitet oraz przepisy szczegółowe zasady, które są traktowane jako strona w danej sprawie (zob. rozdział VII na stałe).

Możliwość zaskarżenia decyzji administracyjnej przez organ administracyjny drugiej instancji.

W przypadku nadrzędnego organu wydającego decyzję (tj. organ, nad którymi nie ma „drugiej instancji”, np. minister, zainteresowana osoba może złożyć do tej instytucji wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.

W pierwszej instancji decyzje administracyjne można zaskarżyć bezpośrednio do sądu.

Co do zasady przed jednym dossier pozwów do sądu administracyjnego), które musi przejść postępowanie administracyjne. Oznacza to, że wszelkie działania lub zaniechania organu władzy publicznej (w tym decyzja administracyjna) może zostać zakwestionowany w ramach pierwszego postępowania administracyjnego (najczęściej – przed organem drugiej instancji), a dopiero po zakończeniu tego postępowania, może wnieść sprawę do sądu administracyjnego.

Sądy administracyjne, przy jednoczesnym uwzględnieniu przypadku zbadać zarówno proceduralnej i materialnej legalności decyzji. Oznacza to, że ich zadaniem jest sprawdzanie, czy organ administracji wydał decyzję zgodnie z mającym zastosowanie prawem, czy nie.

W związku z tym sądy mogą zbadać dokumentację techniczną, o ile ustawa przewiduje szczególne wymagania, jakim powinny odpowiadać takie informacje (np. wykaz obowiązkowych kwestii, którymi należy się zająć w sprawozdaniu z procedury OOŚ). Sądy mogą sprawdzić, czy uwzględniono wszystkie wymagane elementy, i zazwyczaj nie chcą uznać prawdziwości danych technicznych (w szczególności pod warunkiem że sądy administracyjne nie podważają ekspertów oraz sędziów, którzy nie posiadają odpowiedniej wiedzy technicznej).

Właściciele nieruchomości objętych planem użytkowania gruntów, jak również kraje sąsiadujące, mogą zaskarżyć tego planu.

W tym celu będą potrzebować:

- złożyć do rady gminy, która przyjęła plan wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy;
- Jeżeli Rada potwierdzi stanowisko to wcześniej – do wniesienia skargi do sądu administracyjnego pierwszej instancji, tj. do wojewódzkiego, wojewódzki sąd administracyjny
- Jeżeli wyrok Wojewódzkiego Sądu jest niezadowolające – skargę do sądu administracyjnego.

W pozwie osoba zainteresowana powinna udowodnić, że posiada on „interes prawny” (tj. w przypadku których jest właścicielem nieruchomości, które mogą być objęte planem).

W trakcie procedury OOŚ dla projektów tzw. „grupy II” właściwy organ, wydając pierwszą decyzję „OOŚ” (postanowienie w sprawie obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko), w którym decyduje o tym, czy procedura OOŚ musi zostać przeprowadzona dla przedsięwzięcia czy nie.

Decyzja w sprawie OOŚ („decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach”) jest kolejnym krokiem.

Takie decyzje („OOŚ”), postanowienia mogą być kwestionowane odrębnie przez strony postępowania (np. w drodze „zażalenie”), gdy są one „pozytywne”, np. w przypadku, gdy władze decydują o przeprowadzeniu procedury OOŚ.

W przypadku gdy decyzja OOŚ („postanowienie”) jest ujemna (władze, podjętą decyzję o nieprzeprowadzeniu OOŚ) może zostać zakwestionowane w ramach odwołania (odwołanie od decyzji w sprawie OOŚ („decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach”).

„decyzje” (postanowienia dotyczące ustalania zakresu raportu) są decyzje wydane w ramach procedury OOŚ, w którym właściwy organ ustala zakres sprawozdania, sprawozdanie OOŚ (ocena oddziaływania na środowisko), które ma zostać przygotowane przez dewelopera.

„grupa II pozytywnej decyzji dotyczącej preselekcji projektów” (postanowienie nakładające obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko określa jednocześnie zakres sprawozdania. Decyzja taka (postanowienie) mogą być kwestionowane przez strony postępowania.

„grupa I projekty”, właściwy organ wydaje decyzję (postanowienie dotyczące ustalania zakresu raportu) wyłącznie na wniosek wykonawcy. Decyzja w sprawie ustalenia zakresu oceny (postanowienie takie nie może być oddzielnie zaskarżane) (w drodze skargi – zażalenie). Jednak może zostać zaskarżone przez strony w ramach odwołania (odwołanie od decyzji w sprawie OOŚ („decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach”).

Strony postępowania, jak również organizacji pozarządowych uczestniczących w postępowaniu na prawach strony” mogą zaskarżyć decyzji OOŚ: najpierw przez organ administracyjny drugiej instancji, a następnie przed sądem administracyjnym.

W swoich skargach strony i organizacje pozarządowe mogą pojawić się zarówno na względy proceduralne, jak i merytoryczne.

Strony w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (tj. osób, których decyzja może mieć wpływ na interes prawny orzeczenie, zazwyczaj właścicielami sąsiedniej nieruchomości), jak również organizacje pozarządowe uczestniczące w postępowaniu, może zaskarżyć decyzję: najpierw przez organ administracyjny drugiej instancji, a następnie przed sądem administracyjnym.

Sądy administracyjne, przy jednoczesnym uwzględnieniu przypadku zarówno weryfikacji legalności proceduralnej i materialnej decyzji. Oznacza to, że ich zadaniem jest sprawdzanie, czy organ administracji wydał decyzję zgodnie z mającym zastosowanie prawem, czy nie.

Sąd może zatem zbadać aspekty techniczne danej sprawy (np. dokumentacja techniczna), o ile ustawa przewiduje szczególne wymagania, jakim powinny odpowiadać takie informacje (np. wykaz obowiązkowych kwestii, którymi należy się zająć w

sprawozdaniu z procedury OOŚ). Sądy mogą sprawdzić, czy uwzględniono wszystkie wymagane elementy, i zazwyczaj nie chcą uznać prawdziwość danych technicznych (w szczególności pod warunkiem że sądy administracyjne nie podważają ekspertów oraz sędziów, którzy nie posiadają odpowiedniej wiedzy technicznej).

Strony postępowania na temat decyzji w sprawie OOS i organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska może zaskarżyć decyzję OOŚ, niezależnie od tego, czy uczestniczą w etapie konsultacji społecznych.

Wniesienie odwołania do organu administracyjnego drugiej instancji ma skutek zawieszający, co oznacza, że decyzja OOŚ nie może zostać wykonana przez dewelopera. W praktyce oznacza to, że Wykonawca nie może ubiegać się o pozwolenie na budowę lub innej decyzji niezbędnych do realizacji projektu.

Jednakże właściwe organy czasami miejsce „nakaz natychmiastowego stosowania” zawartym w decyzji OOŚ, w szczególności w odniesieniu do projektów rozbudowy infrastruktury, np. dróg itp. Takie „zlecenie” powoduje, że wykonawca może złożyć wniosek o pozwolenie na budowę dopiero po uzyskaniu decyzji OOŚ.

Wniesieniem powództwa do sądu administracyjnego pierwszej instancji nie powoduje automatyczne zawieszenia wykonania decyzji administracyjnej, którego dotyczy skarga. Jednakże Sąd Administracyjny może zawiesić wykonanie decyzji, na wniosek wnioskodawcy, w przypadku, gdy istnieje zagrożenie, że wykonanie może spowodować znaczną szkodę lub trudne do odwrócenia skutków. W takich przypadkach wnioskodawca musi wykazać, że ryzyko to jest realne.

Strony postępowania, jak również organizacji pozarządowych uczestniczących w postępowaniu na prawach strony” może odwołać zezwolenie IPPC: najpierw przez organ administracyjny drugiej instancji, a następnie przed sądem administracyjnym.

Sądy administracyjne, przy jednoczesnym uwzględnieniu przypadku zarówno weryfikacji legalności proceduralnej i materialnej decyzji. Oznacza to, że ich zadaniem jest sprawdzanie, czy organ administracji wydał decyzję zgodnie z mającym zastosowanie prawem, czy nie.

Sąd może zatem zbadać aspekty techniczne danej sprawy (np. dokumentacja techniczna), o ile ustawa przewiduje szczególne wymagania, jakim powinny odpowiadać takie dokumenty (np. Obowiązkowa lista kwestii, które powinny zostać uwzględnione w pozwoleniu IPPC). Sądy mogą sprawdzić, czy uwzględniono wszystkie wymagane elementy, i zazwyczaj nie chcą uznać prawdziwość danych technicznych (w szczególności pod warunkiem że sądy administracyjne nie podważają ekspertów oraz sędziów, którzy nie posiadają odpowiedniej wiedzy technicznej).

Strony w postępowaniu w sprawie pozwolenia IPPC oraz organizacji pozarządowe zajmujące się ochroną środowiska może zaskarżyć zezwolenie, niezależnie od tego, czy uczestniczą w etapie konsultacji społecznych.

V. Dostęp do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących działania lub zaniechania

Działania lub zaniechania osób fizycznych lub podmiotów prawnych mających wpływ na środowisko może zostać zakwestionowana przed sądami cywilnymi, wyłącznie w przypadku, gdy w tym samym czasie wyrządzają szkodę materialną lub niematerialną w czyimś interesie (np. w przypadku zanieczyszczenia wody powoduje szkody w hodowli). W takich przypadkach osoba może dochodzić odszkodowania od zanieczyszczającego (ale nie może domagać się zadośćuczynienia środowiska jako takiego).

W przypadku gdy działanie lub zaniechanie wpływa na środowisko jako „wspólnego dobra”, organizacje pozarządowe zajmujące się ochroną środowiska może wnieść pozew do sądu cywilnego przeciwko jakiegokolwiek podmiot (osobę), powodując szkody lub zagrożenia wystąpieniem szkody przez wpływ jego bezprawnego wpływu na środowisko. W pozwie mogą poprosić o odtworzenie sytuacji zgodnie z prawem lub w celu podjęcia odpowiednich środków zapobiegawczych (art.323 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 2001 r.).

Pozew może zostać wniesiony wobec obu „osoba prywatna” (np. przedsiębiorstwa prowadzącego zakład przemysłowy), a także – w przypadku gdy organ publiczny nie działa jednak w swoich zdolności regulacyjnych, np. jako właściciel lub administrator danego mienia lub operatora zakładu.

Decyzje organów publicznych może zostać zaskarżone przez ubezpieczonych (strona postępowania itp.).

Działania lub zaniechania organów państwa takich jak na przykład decyzji inspekcja ochrony środowiska, inspekcja ochrony środowiska) nie egzekwować przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska przez zanieczyszczającego (lub nałożenia na niego zbyt łagodne sankcje) nie może zostać podważona przez ogół społeczeństwa.

Organizacje pozarządowe mogą jednocześnie popyt organy publiczne interweniowały w przypadkach, w których prawo ochrony środowiska jest naruszane przez osobę trzecią i mają prawo do zaskarżenia bezczynności organów administracyjnych (art.31

kodeksu ochrony). W przypadku gdy organ publiczny (np. inspektora ochrony środowiska) uznaje się za uzasadnione, organizacja może podjąć decyzję o wszczęciu postępowania z urzędu. Decyzja o odmowie wszczęcia postępowania może zostać zakwestionowana przez Organizację organowi II instancji, a następnie – w konsekwencji – do sądu administracyjnego.

Dyrektorzy regionalni ds. ochrony środowiska (regionalni dyrektorzy ochrony środowiska) są organy właściwe do rozpatrywania kwestii dotyczących odpowiedzialności za środowisko (tych, które są regulowane przez ustawę z 2007 r. w sprawie zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu; transpozycji dyrektywy 2004/35).

W przypadku szkód spowodowanych przez GMO, kompetentny urząd ministra środowiska (minister środowiska).

Każda osoba może powiadomić te organy o szkody w środowisku zauważył, zwracając się do nich o podjęcie stosownych działań. Osoba przedkładająca zgłoszenie dołącza do niego z istotnymi informacjami i danymi potwierdzającymi uwagi dotyczące szkody dla środowiska (art.24.1 i 2 ustawy z 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie).

W przypadku gdy właściwy organ odmawia podjęcia działania, osoba, która złożyła wniosek o odrzucenie skargi może zaskarżyć do sądu administracyjnego.

Organizacje pozarządowe zajmujące się ochroną środowiska lub organów państwowych, które powiadomiły uszkodzenie właściwy organ może również uczestniczyć w postępowaniu i zaskarżenia decyzji „pozytywnej” wydany przez Urząd (tzn. decyzji nakładających na osobę, która spowodowała szkodę). Taka decyzja może być również zakwestionowane przez osobę, do której skierowana jest ta decyzja („zanieczyszczający”). Inne osoby, które zgłosiły szkody nie są do tego uprawnieni.

Nie istnieją żadne dodatkowe środki oprócz tych opisanych powyżej.

VI. Dostęp do wymiaru sprawiedliwości: inne środki zaskarżenia

Oprócz wyżej wymienionych środków cywilnych, administracyjnych i karnych istnieją również środki, które można zastosować w przypadku gdy takie działanie lub zaniechanie stanowi jednocześnie przestępstwo.

W takim przypadku każdy (w tym organizacje pozarządowe), który ma świadomość, że popełniono przestępstwo ma obowiązek powiadomić o tym prokuraturę lub Policję (art.304 kodeksu postępowania karnego z dnia 1997).

Prokurator jest następnie zobowiązany do działania z urzędu. Jednakże jeżeli wydaje ona decyzję o niewszczygnięciu dochodzenia (ponieważ uważa za nieuzasadnione), prawo do zaskarżenia takiej decyzji jest przyznawana wyłącznie:

- poszkodowanego (i należy pamiętać, że w typowych sprawach związanych z ochroną środowiska, która istnieje zazwyczaj nie może domagać się osoba poszkodowana),
- Organizacja pozarządowa (jak również władze lub organy publiczne) zgłaszających przestępstwa.

Osoby fizyczne (obywatele) zgłoszenia przestępstwa, nie są uprawnione do zaskarżenia odmowy przez prokuratora.

Decyzja Prokuratora o umorzeniu postępowania wszczętego dochodzenia (w przypadku braku dostatecznych dowodów uzasadniających lub wniesienia oskarżenia) może zostać podważona wyłącznie przez osobę poszkodowaną (organizacje pozarządowe nie mają takiego prawa).

W Polsce nie występują szczególne rzeczników i prokuratorów zajmujących się sprawami dotyczącymi kwestii środowiskowych, więc sprawy te są rozpatrywane przez rzeczników i prokuratorów.

Rzecznicy praw obywatelskich, prokuratorzy posiadają legitymację procesową w postępowaniu administracyjnym: mogą one wszcząć postępowanie lub interweniować w toczącym się postępowaniu (w tym zaskarżenia decyzji). Chociaż działają z urzędu, często prowadzą swoje działania po otrzymaniu informacji/skargi osoby prywatnej lub organizacji pozarządowej.

Prokuratorzy są również właściwe do wszczęcia postępowania karnego, w tym przypadki przestępstw przeciwko środowisku (opisanych w rozdziale XXII kodeksu karnego lub w innych aktach prawnych).

Prywatne postępowania karnego nie jest dostępna w sprawach środowiskowych.

W przypadku gdy Urząd nie jest wydanie orzeczenia w terminie i informuje strony o przyczynach opóźnienia, strona postępowania (z wyłączeniem osób trzecich), może wnieść skargę do organu administracyjnego drugiej instancji, a następnie do sądu administracyjnego.

Skargi mogą być składane również w przypadku gdy postępowanie trwa zbyt długo (przewlekłość postępowania), tj. w okresie przedłużenia terminu przez Urząd wydaje się nieuzasadnione.

Organ drugiej instancji, a następnie sąd administracyjny pierwszej instancji organ nakazuje ustalenie (w drodze decyzji).

VII. Legitymacja procesowa

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Legitymacja procesowa</p> <p>Postępowanie administracyjne</p>	<p>Postępowanie sądowe</p>
<p>W postępowaniu w sprawie stałego indywidualne decyzje administracyjne, jest przyznany „strony” postępowania administracyjnego, podczas gdy strona – stosownie do art. 28 kodeksu postępowania administracyjnego, mogą stanowić „czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na interes prawny lub obowiązek”.</p> <p>Określenie „Strona” decydujące jest zatem zrozumieć, kto może kwestionować decyzji organu administracji.</p> <p>W związku z tym legitymacja procesowa jest przyznawana osobom (będącym osobami fizycznymi lub prawnymi, które posiadają „interesu prawnego” (który obejmuje również zadania administracyjne). Dana osoba ma interes prawny w przypadku, gdy interes ten podlega ochronie na podstawie przepisów administracyjnych, cywilnych (lub inne prawa). Na przykład w sytuacji, gdy decyzja administracyjna może dotyczyć jednego majątku (np. w przypadku budowy nowego obiektu właścicielami sąsiedniej nieruchomości może być narażona). Osoba, która złożyła wniosek o wydanie decyzji administracyjnej zaskarżyła następnie przed sądem administracyjnym lub „osoby, której decyzja dotyczy zawsze „interesu prawnego” w przypadku i nie mają legitymację procesową. Osoby takie są uznawane za „strony” postępowania administracyjnego.</p>	<p>W postępowaniach przed sądami administracyjnymi w przypadku THA indywidualne decyzje administracyjne stanowią kontynuację postępowania przed organem drugiej instancji, krąg osób uprawnionych do złożenia skargi do Sądu Pierwszej Instancji jest określana przez etap administracyjny postępowania.</p> <p>Jednakże osoba, która nie uczestniczyła w postępowaniu administracyjnym, lecz jej interesu prawnego jest przedmiotem sporu mogą również złożyć skargę postępowania sądów administracyjnych (art. 50.1 ustawy; PACLA). Jednak dla organizacji społecznej, aby być uprawnionym do wniesienia skargi, musi uczestniczyć w postępowaniu administracyjnym.</p> <p>Oprócz prawa do złożenia skargi, istnieje możliwość udziału w postępowaniu na prawach strony do następujących osób:</p> <ul style="list-style-type: none"> osoby, które uczestniczyły w postępowaniu administracyjnym (obie strony w postępowaniu administracyjnym i organizacjom praw stron), lecz nie złożył skargę do sądu administracyjnego (udział tych osób jest przyznawane z urzędu, bez potrzeby składania jakichkolwiek projekt – art. 33.1 pacła); osobom, których interes prawny postępowań sądowo-administracyjnych. ma wpływ, lecz które nie uczestniczyły w postępowaniu administracyjnym (udział tych osób może zostać przyznane przez Sąd na ich wniosek; Sądy nie można zaskarżyć do sądu administracyjnego drugiej instancji – art. 33.2 pacła); Ta sytuacja może dotyczyć na przykład

	<p>małżonka osoby, która zaskarżyła decyzję organu administracyjnego drugiej instancji, w przypadku gdy decyzja ta została najpierw skierowana do obojga małżonków.</p>
<p>Organizacje społeczne mają legitymację procesową w sprawach dotyczących indywidualnych decyzji administracyjnych, jeżeli stanowią one przedmiot wspólnego zainteresowania. Organizacja może brać udział w postępowaniu na prawach strony, która oznacza, że posiada te same prawa, co strona postępowania, w tym prawa do wniesienia apelacji. Aby zostać dopuszczonym do udziału, organizacja musi złożyć odpowiedni wniosek.</p> <p>Organ publiczny dokonuje następnie oceny wniosku i podejmuje decyzję, czy uzna to za uzasadnione. Ocena nie jest ograniczona do weryfikacji wymogów formalnych, lecz dotyczy również merytoryczne uzasadnienie (potrzeba uczestnictwa organizacji w danym przypadku (innymi słowy: Organ podejmuje decyzję, czy uzna to za użyteczne będzie dopuszczenie do udziału). Odmowa może być zaskarżone przez organizację (art.31 Kodeksu procedury administracyjnych).</p> <p>Organizacje pozarządowe mogą działać „w sprawach dotyczących interesów prawnych innych osób”, ale niekoniecznie w celu ochrony tych interesów. Na przykład w sprawach związanych z ochroną środowiska, organizacja pozarządowa nie działa na rzecz ochrony środowiska interes prawny osoby, która ma wpływ na środowisko (np. operator przemysłowy) – jednak sprawa dotyczy interesów tego podmiotu.</p> <p>W niektórych przypadkach organizacje te posiadają środowiska farreaching więcej praw (zob. odpowiedź na pytanie 2).</p>	<p>Organizacje pozarządowe, które nie uczestniczyły w postępowaniu administracyjnym mają również sądów administracyjnych stojących przed.</p> <p>Organizacje pozarządowe, które nie uczestniczyły w postępowaniu administracyjnym w postępowaniach sądowo-administracyjnych. Jeśli chodzi o zakres ich działalności (udział tych organizacji może być udzielona przez Trybunał na projekt; Sądy nie można zaskarżyć do sądu administracyjnego drugiej instancji. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału musi również sprawdzić, czy „interesu publicznego” przemawia za udział organizacji pozarządowych.</p> <p>Certainn w sprawach środowiskowych przez organizacje te posiadają więcej farreaching praw (zob. odpowiedź na pytanie 2).</p>
<p>Inne podobne typy prawne</p> <p>Osoby prawne mają te same prawa co osoby</p>	<p>Osoby prawne mają te same prawa co osoby</p>
<p>Grupy</p> <p>Nr pozycji</p>	<p>Nr pozycji</p>
<p>Za trudności z udowodnieniem, że ich uczestnictwo jest uzasadnione (aby chronić wspólny interes w danej sprawie).</p>	<p>Tak samo jak polskie organizacje pozarządowe.</p>

a n i c z n e N G O		
In	Władze publiczne w niektórych szczególnych przypadkach może wszcząć postępowanie administracyjne przeciwko innemu organowi publicznemu. Na przykład wojewody (kierownik administracji rządowej na region), nadzoruje – do pewnego stopnia – działalność władz samorządowych i w niektórych przypadkach jest uprawniony do stwierdzenia nieważności aktów tych organów lub złożyć skargę przeciwko tym aktom do sądu administracyjnego. Ponadto Prokurator Generalny i Rzecznik Praw Obywatelskich mogą również wszczęcie postępowania administracyjnego lub postępowania przed sądem administracyjnym.	Władze publiczne w niektórych szczególnych przypadkach może wszcząć postępowanie administracyjne przeciwko innemu organowi publicznemu. Na przykład wojewody (kierownik administracji rządowej na region), nadzoruje – do pewnego stopnia – działalność władz samorządowych i w niektórych przypadkach jest uprawniony do stwierdzenia nieważności aktów tych organów lub złożyć skargę przeciwko tym aktom do sądu administracyjnego. Ponadto Prokurator Generalny i Rzecznik Praw Obywatelskich mogą również wszczęcie postępowania administracyjnego lub postępowania przed sądem administracyjnym.

Organizacje te posiadają szersze prawa niż innych organizacji społecznych w sprawach związanych z ochroną środowiska, co do których wymagany jest udział społeczeństwa (tzn. OOS i IPPC [2] [3]). Jednakże prawo do zaskarżenia decyzji organu publicznego nie ogranicza się do kwestii udziału społeczeństwa. Po udziale społeczeństwa, organizacje pozarządowe zajmujące się ochroną środowiska uzyskują prawo do zakwestionowania wszystkich kwestii proceduralnych i merytorycznych dotyczących decyzji. Różnica między ogólnymi zasadami uczestnictwa organizacji pozarządowych (zgodnie z art.31 kodeksu postępowania administracyjnego) i organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska” praw (zgodnie z art.44 ustawy o OOS) można wyjaśnić w następujący sposób:

- Artykuł 31 państw AKP, aby organizacja pozarządowa może brać udział w postępowaniu na prawach strony (co oznacza, że ma takie same prawa jak strona postępowania, w tym prawa do wniesienia apelacji) jedynie w przypadku, gdy organ publiczny uważa, że w interesie społeczeństwa wymaga udziału organizacji pozarządowej (innymi słowami: Organ podejmuje decyzję, czy uzna to za użyteczne, by umożliwić udział organizacji);
- Zgodnie z art.44 ustawy o OOS, organizacje pozarządowe zajmujące się ochroną środowiska mogą brać udział w postępowaniu na prawach strony, ale – w przeciwieństwie do innych podmiotów – nie mają one obowiązku wykazać, że „interes publiczny wymaga ich udziału”. Innymi słowami: W takim przypadku organ bada tylko, czy organizacja środowiskowa spełnia formalne wymogi (zob. poniżej), ale nie jest uprawniona do decydowania, czy udział takich organizacji jest „niezbędny” i „uzasadniony z punktu widzenia interesu publicznego. Szersze uprawnienia w postępowaniu administracyjnym automatycznie skutkują szerszą legitymacją procesową w postępowaniu przed sądem administracyjnym.

Ponadto ekologicznej organizacji pozarządowej służy prawo wniesienia odwołania od decyzji organu II instancji, nawet jeśli nie brała udziału w postępowaniu administracyjnym w pierwszej instancji.

Nie stosuje się *actio popularis* w Polsce.

Jedyny mechanizm, który można przyrównać do możliwości wnoszenia skarg i wniosków jest „procedura” reguluje kodeks postępowania administracyjnego z dnia 1960 r. (artykuły 221-260), lecz jednocześnie bardzo ogólny zakres stosowania. Zgodnie z tą procedurą, każdy może złożyć skargę lub przedstawić wniosek w interesie publicznym lub w jego własnych interesach (faktyczny interes prawny lub materialny wymagane są tutaj). Obie skargi i wnioski mogą dotyczyć każdego działania (lub zaniechania) jakiegokolwiek instytucji publicznej lub organ (i faktycznie także inne instytucje, takie jak na przykład związki zawodowe itp.). Skarga musi zostać zbadana przez organ niż organ, o którym mowa w skardze. Wniosek musi zostać rozpatrzony przez organ właściwy dla danej sprawy. Jeśli skarga lub wniosek jest składany do niewłaściwego organu, organ ten powinien przekazać go do właściwego (właściwych). (właściwy) właściwy organ musi zbadać skargę lub wniosek i na niego odpowiedzieć w ciągu

jednego miesiąca. Skargi i wnioski w ramach tej procedury są uznawane za „niedoskonała środków prawnych”, ponieważ osoba ta nie ma oficjalnego statusu w odniesieniu do istoty sprawy, żadne prawo do prowadzenia sprawy, i do przygotowania następnie skargę do sądu.

Rzecznik Praw Obywatelskich i prokuratura nie są „organy odwoławcze”, jednak są one przyznać legitymację procesową w postępowaniu administracyjnym: mogą one wszcząć postępowanie lub interweniować w toczącym się postępowaniu (w tym do zaskarżenia decyzji). Chociaż działają z urzędu, często prowadzą swoje działania po otrzymaniu informacji/skargi osoby prywatnej lub organizacji.

Przepisy o dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska (takie jak decyzje strategiczne plany ochrony jakości powietrza lub innych dokumentów strategicznych oraz indywidualnych decyzji administracyjnych (np. decyzji środowiskowej, pozwolenia zintegrowanego IPPC Sectoral Emission pozwolenia).

W odniesieniu do decyzji strategicznych dostęp do wymiaru sprawiedliwości jest bardzo ograniczona.

W przypadku ustawowego akty prawne określają status „lokalnych”, mogą być zaskarżone według prawa osób, których interesy mogłyby ucierpieć na skutek realizacji planu.

Jednak nie zawsze jest jasne, czy dany rodzaj planu jest „lokalny” czy nie.

Na przykład lokalne plany użytkowania gruntów i plany działania na rzecz jakości powietrza uznawane są za „prawa” w Ustawie o planowaniu przestrzennym lub ustawą – Prawo ochrony środowiska.

Jednocześnie status takich aktów na przykład połączenie programów ochrony środowiska jest niejasna, ponieważ ww. ustawa – Prawo ochrony środowiska nie precyzuje i orzecznictwo w tym względzie jest również sprzeczne (np. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie stwierdził, że plany gospodarki odpadami – będącego częścią programów ochrony środowiska – nie mają prawa miejscowego; Nie zawsze jednak takie stanowisko przyjęte).

Ta różnica w statusie decyzje strategiczne ważna jest zagwarantowany jest dostęp do wymiaru sprawiedliwości wyłącznie do tych strategicznych decyzji, które są postrzegane jako „prawa”.

Nie istnieją żadne szczególne prawa organizacji pozarządowych do kwestionowania decyzji strategicznych.

W odniesieniu do indywidualnej decyzji administracyjnej, uprawnienie jednostek i organizacji pozarządowych może zależeć od rodzaju decyzji. Ogólne zasady opisano w tabeli powyżej i specjalnymi przysługującymi ekologicznymi organizacji pozarządowych – w odpowiedzi na pytanie 2.

Istnieją również pewne zmiany w sytuacji osoby:

- Na ustawę Prawo budowlane (Bla) stanowi, że strony w postępowaniu w sprawie pozwolenia na budowę są tylko wnioskodawcy i właściciele lub zarządcy nieruchomości znajdujących się na obszarze objętym konstrukcją budynku, przy czym „obszar” oznacza obszar wskazany przez przepisy szczególne przewidujące ograniczenia w użytkowaniu (art. 28.2 i art. 3 pkt 20 Bla). Przepis ten znacznie ogranicza krąg osób, jako „przepisy szczególne przewidujące ograniczenia w użytkowaniu obszaru” są raczej rzadkie.

Krąg stron pozwolenia na budowę w postępowaniu zgodnie z zasadami ogólnymi (tj. na podstawie APC) w niniejszym postępowaniu tylko wtedy, gdy „powtórnej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko” jest prowadzone.

- Ustawa – Prawo ochrony środowiska (EPLA) ogranicza krąg stron postępowania na temat „sektorowych” pozwolenia na emisje do powietrza lub wody oraz zezwolenia na wytwarzanie odpadów. Zgodnie z POŚ, dopiero podmiot ubiegający się o zezwolenie i właściciele nieruchomości położonych na obszarze „ograniczone stosowanie”, jeżeli taki obszar został ustanowiony dla instalacji są stronami.

Krąg stron postępowania do emisji ustala się według zasad ogólnych (tj. na podstawie APC) tylko w odniesieniu do pozwolenia IPPC (co jest wymagane przez dyrektywę IPPC).

- Ustawa Prawo wodne stanowi, że „strona postępowania w sprawie pozwolenia wodnoprawnego: (1) osoby ubiegającej się o pozwolenie; (2); (3) właściciela, właściciel wody do kanalizacji ścieków przemysłowych, do którego mają być wprowadzone; (4) właściciel istniejącej infrastruktury wodnej znajdujących się w zakresie oddziaływania działalności z zastrzeżeniem wydania pozwolenia wodnoprawnego; (5) właściciela gruntu obiektu zakresem oddziaływania działalności z zastrzeżeniem wydania pozwolenia wodnoprawnego; (6) osoby uprawnione do połowów na obszarze w zakres oddziaływania działalności z zastrzeżeniem wydania pozwolenia wodnoprawnego” (art.127.7 Prawa wodnego).

Jednak w przeciwieństwie do dwóch powyższych przykładach, art.127 ustawy Prawo wodne nie ogranicza kręgu uczestników postępowania, lecz jedynie precyzuje jej zachowania zgodności z art. 28 k.p.a.

- Ustawy Prawo geologiczne i górnictwo, który stanowi, że strony w postępowaniach dotyczących koncesji na wydobywanie zasobów mineralnych są właścicielami nieruchomości, na których działalność wydobywcza ma być wykonywane (art.41 ustawy Prawo geologiczne i górnictwo).

VIII. Zastępstwo prawne

Nie ma konieczności bycia reprezentowanym przez adwokata przed organami administracji i przed sądem administracyjnym pierwszej instancji. Obowiązek ten dotyczy wyłącznie spraw wniesionych do sądu administracyjnego drugiej instancji (kasacyjnym zgodność musi zostać przygotowane przez adwokatem lub adwokata (radca prawny).

Niektórych firm prawniczych specjalizujących się w prawie ochrony środowiska. Poszukujący takich kancelarii prawnej powinny konsultować się ze stron internetowych w celu sprawdzenia ich doświadczenie w tej dziedzinie.

Zdarza się, że niektóre organizacje pozarządowe zajmujące się ochroną środowiska także udzielić porady prawnej (nieodpłatnie lub za obniżoną cenę), lecz jest zazwyczaj oparte na projektach (tj. utworów, jeżeli organizacja pozarządowa prowadzi projekt, w którym przewidziano porady prawne dla obywateli). W związku z tym w praktyce organizacje pozarządowe nie zapewniają takiej porady w sposób ciągły.

IX. Dowody

Sądy administracyjne sprawy na podstawie dokumentów zgromadzonych w toku postępowania administracyjnego poprzedzającego etap sądowy, w tym postępowanie sądowe koncentruje się na weryfikacji prawidłowości postępowania prowadzonego przez organy administracyjne.

Jeżeli Trybunał stwierdza, dowody zebrane w ramach postępowania administracyjnego był niewystarczający, sąd stwierdza nieważność decyzji i dokonuje ponad sprawę do organu administracyjnego do powtórzenia postępowania dowodowego.

Jak wskazano powyżej, sąd administracyjny oceny dowodów zebranych w toku postępowania administracyjnego i w związku z tym nie prowadzą one własne postępowania dowodowego.

Sądy administracyjne (zazwyczaj badać spraw środowiskowych) nie podważają ekspertów. Swojego orzeczenia na podstawie dokumentów zgromadzonych w toku postępowania administracyjnego. Strony postępowania mogą składać swoje wnioski i argumenty i teoretycznie mogłoby towarzyszyć im opinie ekspertów, ale Trybunał nie jest nimi związany.

Wstrzymanie wykonania kwestionowanego działania.

Wniesienie odwołania do organu administracyjnego drugiej instancji ma skutek zawieszający.

W wyjątkowych przypadkach organ pierwszej instancji może udzielić swojej decyzji o rygorze natychmiastowej wykonalności (tzw. „zielonego światła”). Taki nakaz stwierdzi, że decyzja wydana w pierwszej instancji może zostać natychmiast wykonana, niezależnie od tego, czy wniesiono odwołanie (w niniejszej sprawie odwołanie nie ma skutku zawieszającego). Warunków, na których upoważniony rygorze natychmiastowej wykonalności mogą być przyznawane są: ochrony życia lub zdrowia ludzkiego, innych istotnych interesów państwa lub szczególnie ważny interes strony.

Jeśli nakaz zostaje wydany, nie istnieją inne dostępne instrumenty na poziomie administracyjnym w celu zawieszenia wykonalności decyzji stanowiącej część zamówienia (decyzji administracyjnej) można zaskarżyć do sądu administracyjnego.

W sprawach dotyczących decyzji OOS decyzje środowiskowe dotyczące emisji i zezwoleń (w tym zezwoleń IPPC) może zostać przyznana zgodnie z ogólnymi zasadami – na warunkach opisanych powyżej.

Jednak w przypadku niektórych przedsięwzięć w zakresie infrastruktury (np. drogi, porty lotnicze, infrastrukturę przeciwpowodziową) specjalnych aktów prawnych regulujących proces ich budowy, które przewidują bardzo szerokie możliwości dla producentów na uzyskanie rygorze natychmiastowej wykonalności tego zezwolenia (zezwoleń na budowę) na realizację danego projektu. W praktyce w tych szczególnych aktów prawnych, o rygorze natychmiastowej wykonalności tych zezwoleń udziela się prawie automatycznie – na wniosek wykonawcy.

Złożenie skargi do sądu administracyjnego pierwszej instancji nie powoduje automatycznego zawieszenia wykonania decyzji administracyjnej, którego dotyczy skarga. Jednakże Sąd Administracyjny może zawiesić wykonanie decyzji, na wniosek wnioskodawcy, w przypadku, gdy istnieje zagrożenie, że wykonanie może spowodować znaczną szkodę lub trudne do odwrócenia skutków. W takich przypadkach wnioskodawca musi wykazać, że ryzyko to jest realne.

Zwykle skarżący nie jest zobowiązany do złożenia wszelkich kwot ryczałtowych (obligacji), stanowiącego gwarancję, jednak takie zobowiązanie może zostać nałożone przez sąd w postępowaniu w sprawie pozwolenia na budowę. W przypadku gdy skarga zostaje odrzucona, zabezpieczenie zostanie przekazana wykonawcy w celu pokrycia swoich roszczeń.

W przypadkach, w których wydano decyzję o rygorze natychmiastowej wykonalności na szczeblu administracyjnym (i nikt nie zaskarżył do sądu lub trybunału), utrzymał w mocy postanowienie sądu prawdopodobnie również oddalenie wniosku o zawieszenie wykonania decyzji (zob. wyrok głównego sądu administracyjnego z dnia 1 marca 2011 r. (sygn. akt I OSK 289/11, w którym Sąd wskazał, że takie zawieszenie byłoby sprzeczne z instytucji „natychmiastowej wykonalności” i jego statutowego celu).

XI. Koszty

Wniesienie odwołania do organu administracyjnego drugiej instancji (oraz – w tym samym czasie postępowanie apelacyjne) są bezpłatne.

Teoretycznie stroną postępowania (w tym postępowania odwoławczego) i osób posiadających prawa strony mogą być jednak pokrywane koszty postępowania, (1) zostały spowodowane z winy strony, np. gdy Urząd musi powtarzać niektórych czynności w trakcie postępowania, ponieważ strona nie mogła uczestniczyć w niniejszym akcie; (2) w interesie lub na wniosek strony, a jednocześnie nie wynikają z obowiązków statutowych władz, np. gdy Strona wymaga dodatkowych ekspert-witness wzywającego innego. Koszty procesu mogą obejmować np. koszty podróży świadków i biegłych oraz koszty badania na miejscu, jak również – Koszty przekładów w przypadku obcokrajowców biorące udział w postępowaniu. Dane statystyczne nie są dostępne, jak często organy korzystają z tych przepisów; Jednak autorzy raportu nigdy nie zrealizowano w takim przypadku w praktyce prawniczej.

W przypadku, kiedy osoba decyduje się na wyznaczenie prawnika (prokurator) lub wypożyczenia eksperta w postępowanie administracyjne, które musi pokryć swoje koszty. W ramach postępowania administracyjnego każda ze Stron pokrywa koszty własne (organy administracji nie decydują o kosztach).

Co do opłaty sądowej za skargi do sądu administracyjnego pierwszej instancji w polskim systemie prawa zastosowania opłaty sądowe różnią się w zależności od sprawy „wartości” – ale tylko wtedy, gdy wartość danej sprawy może zostać zmierzona (jeśli sprawa dotyczy zobowiązania pieniężnego, np. opłaty za korzystanie ze środowiska lub administracyjnych grzywny za nieprzestrzeganie wymogów środowiskowych). W takim przypadku opłata sądowa wynosi:

- w sprawach o wartości przedmiotu sporu do wysokości 10.000 PLN (2 500 EUR) – 4 % wartości, ale nie mniej niż 100 PLN (25 EUR);
- w przypadku wartości przedmiotu sporu od 10.000 PLN (2 500 EUR) do 50.000 PLN (12,500 EUR) – 3 % wartości, ale nie mniej niż 400 PLN (100 EUR);
- w przypadku wartości przedmiotu sporu od 50.000 PLN (12,500 EUR) do 100.000 PLN (25,000 EUR) – 2 % wartości, ale nie mniej niż 1500 PLN (375 EUR);
- w przypadku wartości przedmiotu sporu w wysokości 100.000 PLN (25,000 EUR) – 1 % wartości, ale nie mniej niż 2000 PLN (500 EUR) i nie więcej niż 100.000 zł (25,000 EUR).

Jednakże w większości przypadków wartości środowiskowych przedmiotowej sprawy nie można zmierzyć. W takich przypadkach opłaty sądowej dla skargi do sądu administracyjnego pierwszej instancji w sprawach dotyczących środowiska została ustalona na 200 PLN (około 50 EUR). Jest to stosunkowo niewielkie znaczenie i nie może być uważany za przeszkodę w dostępie do wymiaru sprawiedliwości.

Opłata sądowa za skargi do sądu administracyjnego drugiej instancji jest sądu pierwszej instancji 50 % opłaty należne danej sprawy, jednak nie mniej niż 100 PLN (25 EUR).

Oprócz opłat sądowych, strony muszą samodzielnie pokryć koszty podróży (np. do Trybunału), w tym koszty adwokata (jeżeli zdecydują się adwokata).

Ani organy administracyjne, ani w drugiej instancji sądy administracyjne, powoływanie świadków lub ekspertów, a zatem nie występują koszty związane ze swoim uczestnictwem.

Niemniej jednak strony mogą dążyć do celu i przedkładać Urzędowi opinii eksperta na poparcie jej stanowiska. Koszt takiej opinii nie są pokrywane przez stronę przegrywającą.

„podstawowe” opłat dla pełnomocnika jest ustalona ustawowo. Stawki minimalne w postępowaniu przed sądami administracyjnymi (w sprawach związanych z ochroną środowiska) wynoszą:

a) przed Sąd Pierwszej Instancji – 240 PLN (60 EUR)

b) sąd drugiej instancji – 75 % wymienionej kwoty.

Powyższe kwoty mogą zostać podwyższone w danym przypadku przez Sąd do 600 % minimalnej stawki. Przy ustalaniu ostatecznej wysokości honorarium adwokackiego, Trybunał bierze pod uwagę złożoność sprawy, nakład pracy wymagany itp.

W praktyce jednak rzeczywiste honoraria prawników przekracza powyższe kwoty są obliczane na podstawie stawek godzinowych lub dziennych) i są one przedmiotem indywidualnej umowy między adwokatem a klientem. Jednakże opłata dodatkowa nie zostanie zwrócona przez przegrywającą stronę przeciwną.

Wynagrodzenia biegłych są zawsze podlegać indywidualnej umowy między biegłym a klientem.

W przypadku gdy organy przegrać sprawę zwycięzcy będą musieli płacić kosztów i opłat dla pełnomocnika (zarówno sąd nie przekraczającej wyżej stawki ustawowe, ale nie kosztów ewentualnych ekspertów), lecz jeśli organy win – nie są uprawnieni do ich kosztów.

XII. Mechanizmy pomocy finansowej

Osób fizycznych i prawnych (w tym organizacjom pozarządowym), którzy nie są w stanie ponieść kosztów trybunału ani wynajęcia adwokata może zwrócić się do sądu administracyjnego dla przyznania pomocy prawnej, która w Polsce jest nazywany „prawa pomocy”. Prawo pomocy). Do wniosku należy dołączyć dowody dotyczące sytuacji finansowej wnioskodawcy. Prawo pomocy obejmuje zwolnienie z opłat sądowych oraz powoływania prokuratora, który – nieodpłatnie – będzie reprezentował skarżącą w postępowaniu przed sądem. Prawo pomocy może zostać wycofana w przypadku wraz z uzasadnieniem. Nie ma jednak statystyk częstotliwości udzielenia lub odmowy udzielenia pomocy przez sądy. Organizacje raczej rzadko stosuje się do takiej pomocy, jako że koszty postępowania nie są zbyt wysokie.

Organizacje pozarządowe zajmujące się ochroną środowiska mogą otrzymać środków publicznych przeznaczonych na finansowanie projektów. Finansowanie ze środków publicznych może również obejmować koszty związane z postępowaniem prawnym (zazwyczaj na organizacje pozarządowe muszą zawierać tego rodzaju wydatków do budżetu projektu).

Niektóre organizacje pozarządowe prowadzą działalność polegającą na kampanię na rzecz innych organizacji pozarządowych lub osób prywatnych, w tym pomoc w postępowaniu sądowym. Takie organizacje mogą również otrzymywać środki publiczne na tę działalność. Jako takie działanie jest oparte na projektach, nie istnieje wykaz takich organizacji pozarządowych zajmujących się prawem ochrony środowiska wsparcia.

W Polsce istnieją Law School klinik, jednak na ogół nie zajmują się głównie prawem ochrony środowiska.

XIII. Terminowość

Podstawowym terminu do wydania decyzji przez organ administracyjny, wynosi jeden miesiąc, a szczególnie skomplikowanej – w ciągu dwóch miesięcy.

Urząd może jednak przedłużyć ten nieprzekraczalny termin zawiadomienia stron postępowania o tym fakcie, o przyczynach opóźnienia oraz wskazuje nowy termin ustalenia miejsca.

W przypadku gdy Urząd nie jest wydanie orzeczenia w odpowiednim terminie oraz poinformowania stron o przyczynach opóźnienia, strona może złożyć skargę do organu administracyjnego drugiej instancji, a następnie do sądu administracyjnego.

Skargi mogą być składane również w przypadku gdy postępowanie trwa zbyt długo (przewlekłość postępowania), tj. w okresie przedłużenia terminu przez Urząd wydaje się nieuzasadnione.

Organ drugiej instancji, a następnie sąd administracyjny pierwszej instancji organ nakazuje ustalenie (w drodze decyzji).

Urzędnik, który nie udało się ustalić w momencie bez odpowiedniego uzasadnienia, podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej. Przepisy ustawy nie precyzują, jakie rodzaje sankcji mogą zostać nałożone na pracowników Urzędu stanowi wewnętrzną sprawę danego organu administracji).

Osób dążących do zaskarżenia decyzji administracyjnej (indywidualnego lub strategicznych) przed sądem administracyjnym muszą wnieść pozew w terminie 30 dni od doręczenia decyzji lub opublikowano.

Zazwyczaj nie istnieją żadne ograniczenia czasowe ustanowione na mocy przepisów prawa do sądu o wydanie wyroku. Jedynie w niektórych przypadkach wskazanych przez ustawę istnieją takie terminy – np. w przypadku dostępu do informacji (zob. sekcja III).

Zazwyczaj postępowania sądowego przed sądem trwa kilka miesięcy (ok. 3 – 7 miesięcy). Postępowanie sądowe przed sądem drugiej instancji zajmuje około 6-12 miesięcy.

Jak wskazano powyżej, zwykle nie ma terminów określonych prawem sądy do wydania wyroku. Jedynie w niektórych przypadkach wskazanych przez ustawę istnieją takie terminy – np. w przypadku dostępu do informacji (zob. sekcja III).

Brak sankcji za opóźnienia w wydawaniu orzeczeń przez Sąd.

XIV. Inne kwestie

Decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zostały zakwestionowane przez strony po wydaniu przez organ pierwszej instancji. Następnie organ drugiej instancji, decyzja może zostać zaskarżona przed sądem administracyjnym

Nie było odnalezienie informacji dotyczących dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska świadczone dla społeczeństwa w sposób ustrukturyzowany i łatwo dostępne.

Na etapie postępowania administracyjnego sprawy administracyjne mogą zostać rozwiązane w drodze ugody” jako „uzgodnione pomiędzy stronami postępowania (które można uznać za alternatywne rozstrzygnięcie sporów). Ustalenia mogą zostać uzgodnione w pierwszej i drugiej instancji.

Jednakże jedynie strony postępowania, a nie z uczestniczących organizacji pozarządowych („prawa strona”) może uczestniczyć w ugodzie.

W postępowaniu sądowym przed sądem administracyjnym, strony postępowania mogą wejść w mediacji w celu rozstrzygnięcia sporu.

W praktyce rozstrzygania w postępowaniu administracyjnym, jak również przed sądem administracyjnym mediacji są rzadko stosowane.

XV. Cudzoziemcy

Przepisów antidyskryminacyjnych dotyczących języka lub państwa pochodzenia nie są zapewniane bezpośrednio przez polskich przepisów proceduralnych.

Jednakże fakt, że przepisy ustawowe nie wykluczają cudzoziemcy z dostępnych środków odwoławczych oznacza, że zostały one przyznane takie same prawa jak obywatele polscy.

Jednakże wszystkie postępowania polskich władz i sądów należy przeprowadzić w języku polskim. Oznacza to, że obcokrajowcy, którzy nie mówią po polsku musi posiadać tłumacza.

Koszty tłumaczeń pisemnych w postępowaniu przed sądem administracyjnym i są pokrywane przez cudzoziemca, który wygrał sprawę, może domagać się kosztów od strony przegranej.

Kwestia kosztów tłumaczenia w postępowaniu przed organami administracyjnymi, co nie jest wyraźnie regulowane przez przepisy w tym zakresie są niejasne.

XVI. Sprawy transgraniczne

W przypadku gdy Rzeczpospolita Polska jest państwem pochodzenia (działalność wykonywana w Polsce ma wpływ na inny kraj) polskie przepisy proceduralne nie miały charakteru dyskryminującego i nie wykluczają zagranicznych odbiorców.

Istnieją jednak również żadnych ogólnych przepisów dotyczących tej kwestii. Problem jest uregulowana jedynie w przypadkach, gdy – zgodnie z wymogami konwencji z Espoo i dyrektywy UE (IPPC) – OOS, polskie prawo przewiduje tzw. procedury transgraniczne. W przypadku takiego postępowania, rządy obu krajów (kraju pochodzenia i kraju dotkniętego kryzysem) jest odpowiedzialny za jej wdrożenie.

W prawie polskim nie istnieje odrębna definicja „zainteresowanej społeczności” w kontekście transgranicznym. Jedynie w przypadkach, gdy transgraniczny procedura na mocy konwencji z Espoo jest wymagane lub innych umów międzynarodowych, zasady określania zainteresowanej społeczności w innym kraju przez te umowy.

Nie istnieją szczególne przepisy dotyczące udziału zagranicznych organizacji pozarządowych w sprawach środowiskowych, jednakże w prawie polskim nie wyklucza innych organizacji pozarządowych z państw możliwość udziału w postępowaniu na prawach strony. Można zatem uznać, że zagraniczne organizacje pozarządowe zajmujące się ochroną środowiska mają takie same prawa jak krajowe organizacje pozarządowe.

Autorzy raportu nie są znane żadne próby podejmowane przez zagranicznych środowiskowych lub innych organizacji społecznych do postępowania administracyjnego w Polsce, dlatego też nie są w stanie ocenić praktykę w tym względzie (najprawdopodobniej nie praktykuje się).

Jeżeli sprawa należy do jurysdykcji sądów polskich, brak jest możliwości wyboru innego państwa (tzw. „forum shopping” nie istnieje w prawie polskim).

Powiązane strony

- Krajowe przepisy w zakresie ochrony środowiska (w języku polskim):

http://www.gdos.gov.pl/Articles/view/1916/Akty_prawne

http://www.ekoportal.gov.pl/opencms/opencms/ekoportal/prawo_dokumenty_strategiczne/PodstawoweAkty/

- Główne krajowe organy ochrony środowiska:

<http://www.mos.gov.pl/> <http://www.gdos.gov.pl/>

<http://www.gdos.gov.pl/>

<http://www.ekoportal.gov.pl/opencms/opencms/ekoportal/home/index.html> (Organ specjalizujący się w informacji o środowisku)

- Izb adwokackich:

<http://www.nra.pl/nra.php>

<http://www.kirp.pl>

- Rzecznik Praw Obywatelskich:

<http://www.rpo.gov.pl/>

- Urząd Prokuratora:

<http://www.pg.gov.pl/>

Ta wersja treści strony została przetłumaczona maszynowo. Autorzy tej strony nie ponoszą odpowiedzialności za jakość tłumaczenia maszynowego.

Ostatnia aktualizacja: 14/09/2016